

Osiągnięty efekt rzeczowy i ekologiczny – formularz ogólny Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Tytuł zadania: „*Wolontariat na rzecz jezior*” dla koordynatorów obywatelskiego monitoringu wód

Nr umowy: **WFOŚ/D/210/9725/2023**

Sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy):

Należy uzupełnić, jeżeli wymóg składania sprawozdania został określony w umowie dofinansowania zawartej z WFOŚiGW w Gdańsku

W ramach umowy WFOŚ/D/210/9725/2023 w Centrum Monitoringu i Ochrony Wód (CMiOW) nad Jeziorem Raduńskim Górnym w miejscowości Borucino zorganizowano szkolenie dla wolontariuszy zainteresowanych monitoringiem jakości wód Pojezierza Pomorskiego. Nabór do projektu w ramach nauki obywatelskiej (ang. „Citizen Science”) odbył się za pośrednictwem informacji na stronie CMiOW UG (cmiow.ug.edu.pl), portalach społecznościowych (FB), informacji w mediach (expresskaszubski.pl, kartuzy.info). W szkoleniu wzięło udział 10 wolontariuszy. Zakres szkolenia obejmował wiedzę teoretyczną nt. przyczyn i skutków eutrofizacji wód (w tym toksycznych zakwitów sinicowych), identyfikacji źródeł zanieczyszczeń (punktowe, obszarowe i rozproszone), dynamiki mas wodnych, sposobu realizacji zadań Państwowego Monitoringu Wód oraz metod ochrony i rekultywacji wód. Równie ważnym elementem szkolenia było zdobycie wiedzy praktycznej. W pierwszym etapie wolontariusze wraz z ekspertem przeprowadzili badania terenowe i laboratoryjne. Do wykonywanych czynności należało:

- analiza procedur poboru próbek wody na podstawie „Przewodnika do wolontaryjnego monitoringu wód”;
- wypłynięcie łódką na jezioro;
- wykonanie pomiarów *in situ* za pomocą sondy wieloparametrycznej, zmierzenie krążkiem Secchiego przezroczystości wód oraz pobranie próbki wody do oznaczeń substancji biogennych i zawartości chlorofilu;
- transport próbek wody do laboratorium;
- wstępna obróbka próbek wody (w tym filtracja) do dalszych analiz laboratoryjnych.

Każdy etap szkolenia praktycznego był precyzyjnie wyjaśniany przez eksperta do momentu kiedy wszyscy uczestnicy zadeklarowali, że procedury są czytelne i możliwe do wykonania indywidualnie. W drugim etapie szkolenia praktycznego, wolontariusze wykonali wszystkie czynności samodzielnie co było podstawą uzyskania certyfikatu ukończenia szkolenia i uzyskania umiejętności do prowadzenia samodzielnych badań.

Wszyscy uczestnicy zadeklarowali chęć realizacji badań monitoringowych jezior w sezonie wegetacyjnym 2024 r. Będą oni w sposób profesjonalny monitorować stan jakości wód na jeziorach zlokalizowanych w pobliżu ich miejsca zamieszkania. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż wielu uczestników zadeklarowało chęć monitoringu jezior kartuskich, na których przeprowadzono działania rekultywacyjne. Świadczy to o dużej świadomości społecznej na temat ochrony i rekultywacji wód oraz chęci uczestniczenia w monitorowaniu efektów wdrażanych działań. Profesjonalna analiza stanu jakości wód jeziorowych przy udziale wolontariuszy i naukowców z CMiOW UG umożliwi stworzenie banku danych. Wszystkie wyniki badań będą dostępne na stronie CMiOW, co jest niezwykle ważne z punktu widzenia budowania świadomości społecznej i chęci czynnego włączenia się w proces ochrony zasobów wodnych. Przed przystąpieniem do badań monitoringowych jezior wytypowanych przez wolontariuszy odbędzie się wiosną 2024 dodatkowe szkolenie, w którym koordynatorzy będą mogli zadać pytania dotyczące procedur poboru próbek, dostaną niezbędne materiały i rozpoczą badania terenowe.

Efekt ekologiczny:

Należy podać wartości mierzalne:

W zorganizowanych warsztatach wzięło udział 10 wolontariuszy. Treści programowe oraz forma szkolenia oparta na wiedzy teoretycznej i praktycznej pozwoliły na osiągnięcie następujących wartości:

- ✓ przyrost wiedzy uczestników w zakresie monitoringu, ochrony i rekultywacji wód oraz istoty zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, mierzony na podstawie pre- i post-testów wiedzy – 65%
- ✓ liczba nowych osób gotowych i zdolnych do prowadzenia monitoringu wód jeziornych po ukończeniu szkolenia – 10 osób
- ✓ liczba partnerskich deklaracji, w ramach których uczestnicy zadeklarowali udział w monitoringu wód na minimum 1 rok tj. na 2024 rok, co pozwoli na utworzenie banku danych jakości wód jezior Pojezierza Kaszubskiego – 10 deklaracji

Należy opisać efekt ekologiczny, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym:

Efektom ekologicznym było:

- ✓ Zwiększenie świadomości ekologicznej uczestników, mierzonej poprzez zwiększenie wiedzy na temat ekosystemów jeziornych, ich znaczenia oraz zagrożeń dla tych obszarów. Należy podkreślić, że bardzo istotnym elementem był wzrost świadomości na temat zagrożeń związanych z turystyczno-rekreacyjnym wykorzystaniem wód.
- ✓ Zwiększenie zdolności uczestników do prowadzenia skutecznego monitoringu wód jeziornych, mierzone poprzez umiejętność identyfikowania źródeł zanieczyszczeń, profesjonalnego poboru próbek wody do oznaczeń parametrów fizykochemicznych i budowania sieci banku danych oraz raportowania zmian w jakości wód;
- ✓ Utworzenie sieci współpracy między uczestnikami szkolenia oraz innymi zaangażowanymi podmiotami (w tym lokalne samorządy, szkoły i instytucje odpowiedzialne za zarządzanie wodą), co przyczyni się do spójnej, efektywnej i długoterminowej ochrony wód;
- ✓ Udostępnienie obywatelom ważnego miejsca naukowo-edukacyjno-szkoleniowego w regionie działającego w zakresie ochrony środowiska i zmiany klimatu;
- ✓ Promocja postaw związanych ze zrównoważonym gospodarowaniem wód;
- ✓ Umożliwienie dostępu do większej ilości informacji w zakresie stanu wód w regionie;
- ✓ Poprzez oddolne inicjatywy zaangażowanych wolontariuszy zwiększenie ilości działań związanych z badaniem jakości wód;
- ✓ Zwiększenie świadomości na temat współodpowiedzialności obywateli za utrzymanie dobrego stanu wód dla przyszłych pokoleń. Jednym z elementów jest fakt, iż wolontariusze będą realizowali projekt wolontaryjnego monitoringu wód pod nazwą „STRAŻ JEZIORA”.

Informacja o projekcie oraz otrzymanym dofinansowaniu WFOŚiGW w Gdańsku zawarta jest na stronie CMiOW <https://cmiow.ug.edu.pl/aktualnosci/sprawozdanie-z-biezacej-dzialalnosci/wolontariat-na-rzecz-jezior/>

Efekt rzeczowy:

Należy podać wartości mierzalne:

- ✓ wydruk i skład przewodnika wraz z laminowaną kartą referencyjną do zastosowania w terenie – 100 szt.

Należy opisać efekt rzeczowy, uzasadnić ewentualne rozbieżności pomiędzy efektem planowanym, a osiągniętym:

Efektom rzeczowym było:

- ✓ Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w ochronę jezior poprzez aktywny udział w działaniach monitorujących i ochronnych.

Zdaniem organizatorów warsztatów cel ten znacznie przewyższył zakładane efekty bowiem do dnia dzisiejszego zwraca się do CMiOW wiele osób chętnych do udziału w wolontaryjnym monitoringu wód. W tej sytuacji planuje się realizację kolejnych szkoleń, co będzie miało ogromny efekt edukacyjno-rzeczowy oraz umożliwi analizę jakości wód wielu zbiorników Pojezierza Pomorskiego. Oddolna aktywność obywateli oraz wsparcie merytoryczne naukowców z CMiOW umożliwią rozwój nauki obywatelskiej.

- ✓ Przygotowanie przewodnika do poboru, transportu i przechowywania próbek środowiskowych.

Forma opracowania przewodnika polegająca na jasnym przekazie informacji (kolejność wykonywania czynności krok po kroku) oraz dokumentacji fotograficznej sprawia, że sposób wykonania badań monitoringowych jest czytelny dla wolontariuszy w każdej grupie wiekowej.

Metodologia:

Należy podać metodologię wyliczenia efektu rzeczowego i ekologicznego (jeżeli dotyczy):

Wyliczenia efektu ekologicznego dokonano na podstawie przyrostu wiedzy uczestników w zakresie monitoringu, ochrony i rekultywacji wód oraz istoty zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, mierzonego na podstawie pre- i post-testów wiedzy, liczby nowych osób gotowych i zdolnych do prowadzenia monitoringu wód jeziornych po ukończeniu szkolenia oraz liczby partnerskich deklaracji, w ramach których uczestnicy zadeklarowali udział w monitoringu wód na minimum 1 rok tj. na 2024 rok, co pozwoli na utworzenie banku danych jakości wód jezior Pojezierza Kaszubskiego. Efekt rzeczowy określono na podstawie wydruku i składu przewodnika do wolontaryjnego monitoringu wód.

.....
pieczęć firmowa Beneficjenta

.....
data

.....
podpisy i pieczętki imienne osób reprezentujących Beneficjenta

Opinia pracownika monitorującego WFOŚiGW w Gdańsku:

Akceptuję/nie akceptuję¹ sprawozdanie z realizacji zadania (jeżeli dotyczy)

Planowany efekt rzeczowy został¹ / nie został¹ osiągnięty

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem rzeczowym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym

Planowany efekt ekologiczny został / nie został¹ osiągnięty

Rekomenduję¹ / nie rekomenduję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy efektem ekologicznym planowanym do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętym

Uwagi:

Pracownik monitorujący (data, podpis)Kierownik Działu (data, podpis)

Uwaga!

1. Osiągnięte i potwierdzone w formularzu przez Beneficjenta efekty rzeczowe i ekologiczne podlegają analizie na etapie rozliczenia umowy o dofinansowanie.
2. Fundusz może wypowiedzieć umowę o dofinansowanie w przypadku, gdy zadeklarowane efekty rzeczowe i/albo ekologiczne zadania nie zostały osiągnięte.
3. Więcej informacji nt. monitorowania efektów i dopuszczanych przez Fundusz rozbieżności pomiędzy efektami planowanymi do osiągnięcia, a rzeczywiście osiągniętymi można znaleźć na stronie www.wfos.gdansk.pl.

¹ niepotrzebne skreślić